

WEWNA̧TRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Szkole Podstawowej nr 51
im. Bronisława Szwarca w Poznaniu

Opracowała:
mgr Karolina Prątnicka

PODSTAWA PRAWNA

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019 poz. 325).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2017 poz. 356)
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2018 poz. 996, 1000, 1290 i 1669).

I. ZAŁOŻENIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 51 im. Bronisława Szwarca w Poznaniu określa ogół działań podejmowanych przez szkołę, mających na celu przygotowanie uczniów do planowania kariery edukacyjno - zawodowej. Warto podkreślić, iż wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem decyzyjnym, lecz procesem rozwojowym, na który składają się decyzje podejmowane na przestrzeni wielu lat życia. Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu. Na wybór zawodu mają wpływ wyznawane wartości, czynniki emocjonalne i zdrowotne, działanie środowiska, własna motywacja, jak również wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych, rynku pracy, cechy osobowościowe ucznia, zainteresowania, umiejętności czy mocne strony. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli, które są realizowane zgodnie z rocznym programem i koordynowane przez Dyrektora, Szkolnego Doradcę Zawodowego. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje swoim działaniem uczniów, rodziców i nauczycieli.

II. GŁÓWNE OBSZARY DZIAŁAŃ W RAMACH WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. DZIAŁANIA KIEROWANE DO UCZNIÓW

- Prowadzenie zajęć związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych;
- Udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej;
- Udzielanie porad i konsultacji indywidualnych
- Aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów;

- Prowadzenie kół zainteresowań;
- Pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno – zawodowego;
- Stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. Targi Edukacyjne, Szacun dla Zawodowców;
- Umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- Informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- Organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- Organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- Organizowanie konkursów o charakterze zawodoznawczym,
- Udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- Prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

2. DZIAŁANIA KIEROWANE DO NAUCZYCIELI

- Umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- Tworzenie i zapewnienie ciągłości działań Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego;
- Udostępnianie zasobów, tj. materiałów i narzędzi, z obszaru doradztwa zawodowego;
- Wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego;
- Inicjowanie i organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych instytucji;

3. DZIAŁANIA KIEROWANE DO RODZICÓW

- Prezentowanie założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, prezentowanie doświadczenia zawodowego z poszczególnych obszarów zawodowych;
- Udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowych (m.in. poprzez organizację spotkań z rodzicami, stronę internetową szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- Wspieranie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.

III. REALIZATORZY WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO I ICH ZADANIA

1. DYREKTOR

- Odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- Współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- Wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- Zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

2. DORADCA ZAWODOWY/ KOORDYNATOR WSDZ

- Systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- Prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- Określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- Prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;

- Wspiera nauczycieli, wychowawców, rodziców pedagogów i psychologa w zakresie realizacji działań określonych w programie WSDZ;
- Opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcami, pedagogami, psychologiem program do realizacji WSDZ i koordynuje jego realizację;
- Planuje, koordynuje, monitoruje, prowadzi ewaluację WSDZ oraz działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- Gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia.
- Współpracuje z Dyrektorem szkoły realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- Współpracuje z instytucjami wspierającymi działania związane z WSDZ.

3. WYCHOWAWCY

- Określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- W trakcie bieżącej pracy z uczniami łączą treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- Zawierają w planach wychowawczo – profilaktycznych klas zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- Realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- Wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- Wspierają rodziców w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- Współpracują z doradcą zawodowym, rodzicami oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

4. NAUCZYCIELE

- Określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- W trakcie bieżącej pracy z uczniami łączą treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego
- Współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- Przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- Prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- Współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

5. NAUCZYCIELE - WYCHOWAWCY ŚWIETLICY SZKOLNEJ

- Włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- Rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- Wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;

6. NAUCZYCIELE – BIBLIOTEKARZE

- Współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- Opracowują, aktualizują i udostępniają zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- Włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

7. PEDAGODZY I PSYCHOLOG SZKOLNY

- Określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- Włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- Współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- Włączają się w proces podejmowania, przez uczniów, decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- Współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

8. RODZICE

- Współpracują ze Szkołą w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym, prezentują doświadczenie zawodowe z poszczególnych obszarów zawodowych;
- Włączają się w proces podejmowania, przez dziecko, decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- Włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

IV. TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

1. SZKOŁA PODSTAWOWA – KLASY I – VI

- Celem orientacji zawodowej jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
- Zajęcia z zakresu orientacji zawodowej będą realizowane przez nauczycieli danego etapu edukacyjnego na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego i dodatkowo wspomagane przez doradcę zawodowego, a także podczas wycieczek zawodoznawczych.

2. SZKOŁA PODSTAWOWA – KLASY VII – VIII

- Działania w zakresie doradztwa zawodowego mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.
- Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego przez wszystkich nauczycieli, na zajęciach z nauczycielem wychowawcą oraz na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego prowadzonych przez specjalistę, a także w ramach wycieczek i wizyt zawodoznawczych.

Szczegółowe treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla oddziału przedszkolnego i szkoły podstawowej zawarte są w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2018 poz. 1675)* i stanowią załącznik 1 do WSDZ.

v. METODY I FORMY REALIZACJI WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

- Gry dydaktyczne;
- Kwestionariusze, testy;

- Prezentacje multimedialne, zdjęcia, filmy edukacyjne;
- Burza mózgów, dyskusja;
- Rozmowa i wywiad doradczy;
- Konsultacje indywidualne;
- Warsztaty;
- Zajęcia grupowe;
- Wycieczki zawodowawcze;
- Spotkania informacyjno – doradcze;
- Tablice informacyjne;
- Konkursy, projekty i akcje edukacyjne;
- Koła zainteresowań;

VI. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI W OBSZARZE DORADZTWA ZAWODOWEGO

- Centrum Doradztwa Zawodowego w Poznaniu;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 8;
- Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu;
- Ośrodek Rozwoju Edukacji;
- Szkoły Ponadpodstawowe;
- Organizacje Pozarządowe.

VII. EWALUACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DOARDZTWA ZAWODOWEGO

Ewaluacja służy ocenie skuteczności podejmowanych działań w ramach Wewnętrzznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Informacje zwrotne uzyskane od uczniów, nauczycieli i rodziców stanowią będą podstawę do modyfikacji działań szkoły w tym zakresie.

ZAŁĄCZNIK I

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA KLAS I–VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH wg MEN

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przybarami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;

1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;

1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;

2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;

2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;

3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH wg MEN

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

-2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

ZAŁĄCZNIK II

SŁOWNIK POJĘĆ

- Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.
- Orientacja zawodowa – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–IV szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.
- Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych
- Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.

- Kompetencje kluczowe- definiowane są jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. To te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Do kompetencji kluczowych zalicza się:
 - 1) Kompetencje w zakresie czytania i pisania;
 - 2) Kompetencje językowe;
 - 3) Kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii;
 - 4) Kompetencje cyfrowe;
 - 5) Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się;
 - 6) Kompetencje obywatelskie;
 - 7) Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości;
 - 8) Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.